

DIMENSIE	CLUSTER	SUB CLUSTER	KAART	MET	DOEL	EXTRA MATERIAAL	EXTRA INFO	LINK PEDAGOGISCH RAAMWERK		
Gezinnen en diversiteit	Wederzijdse kennismaking	Rijkdom van het kennismakingsaanbod	1	Waarden- en normenspel	de collega's	De waarden en normen van het kinderdagverblijf in de praktijk omzetten. > Dit kan o.a. door de waarden en normen van het kinderdagverblijf te kennen.	Waarden- en normenspel (kan je lenen via OIB) 📎 bijlage Waarden- en normenspel	https://www.kwaliteitspel.nl/nl/kaartspellen/nederlandstalig/waarden-en-normenspel	<p>Samen de opvoeding gestalte geven Kinderopvang respecteert de opvoeding van het gezin en zet die in onderling overleg voort. Dat houdt in dat medewerkers investeren in een voortdurende dialoog met gezinnen en daar zowel vaders als moeders bij betrekken. Zo krijgen ze inzicht in de sociale en culturele context waarin kinderen opgroeien en kunnen ze het perspectief van het gezin meenemen in hun pedagogisch handelen. Dat handelen van medewerkers kan niet losstaan van de ideeën die ouders daarover hebben. De kinderopvang pleegt overleg met ouders over opvoedingsideeën, -vragen en -wensen om zo de opvoeding van de kinderen samen met de ouders vorm te geven. Dat betekent niet noodzakelijk dat de kinderopvang uitvoert wat de ouders willen. De kinderopvang en de ouders treden in dialoog over elkaars visie op opvoeden en proberen die op elkaar af te stemmen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 13)</p> <p>Medewerkers stemmen hun aanpak af op elk kind afzonderlijk Medewerkers die elk kind als een unieke persoon benaderen, tonen een fundamenteel respect voor hem en zijn gezin. De praktijk van de kinderopvang heeft aandacht voor de behoeften van de aanwezige kinderen en de zienswijze van de ouders. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 22)</p> <p>Medewerkers en gezinnen leren elkaar kennen Opvangvoorzieningen ontwikkelen een wenbeleid opdat medewerkers kunnen kennismaken met en wennen aan ouders en hun kind(eren) en opdat ouders en hun kind kunnen wennen aan en kennismaken met de voorziening, de andere kinderen, de medewerkers en hun manier van werken. Zo'n wederzijds wenproces vindt plaats voor de eigenlijke opvang begint/ gedurende die wenperiode informeren medewerkers zich over de vragen, wensen en zorgen van ouders en verkennen ze hun opvoedingsgewoonten. Tegelijk leren ouders ook de gang van zaken in de kinderopvang kennen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 31)</p> <p>Inspraak van en systematisch overleg met gezinnen Ook na het wenproces krijgen ouders nog regelmatig de gelegenheid om hun wensen, bevindingen, zorgen en vragen bekend te maken. Samen de verantwoordelijkheid voor de opvoeding delen is immers een continu proces van afstemming. Het werken aan wederkerigheid betekent gezinnen betrekken bij en inspraak geven in de werking. Bij het realiseren van een optimale afstemming van de aanpak op de behoeften van individuele kinderen worden gezinnen geïnformeerd over die aanpak en over hoe hun kind zich erbij voelt. Gezinnen zijn de eerste opvoeders van hun kind. Ze kunnen andere opvoedingsideeën en -wensen hebben dan medewerkers en ook tussen gezinnen onderling zijn grote verschillen mogelijk. Iedereen</p>	
			2	Tijdelijk van contacten	de collega's	Ouders nog beter laten kennismaken met de opvang. > Dit kan o.a. door de info die je aan ouders geeft te doseren over verschillende contactmomenten.	Groot papier, post-its, balpen			
			3	Terug naar het begin	de ouders	Van de wenmomenten uitgebreide, wederzijdse startmomenten maken. > Dit kan o.a. door de wenmomenten bij vertrekkende ouders te evalueren.				
			4	Reflectie	de collega's	Reflecteren over rijkdom van het kennismakingsaanbod.				
		5	Vragenvuur	de collega's	Zorgen voor een evenwicht tussen informatie geven en krijgen van ouders bij de start. > Dit kan o.a. door kennismakingsgesprekken te oefenen en aan te passen op basis van je bevindingen.	📎 bijlage Voorbeeldvragen				
		6	Belangrijke info	de ouders	De leefwereld van de ouders leren kennen om zo beter te kunnen inspelen op hun noden. > Dit kan o.a. door ouders te vragen wat voor hen belangrijk is.	Foto's van je kinderdagverblijf				
		7	Zelf ervaren	de collega's	De gevoelens en ervaringen van ouders bespreekbaar maken. > Dit kan o.a. door je in te leven in de gevoelens van ouders die hun kind voor het eerst naar de kinderopvang brengen.					
		8	Reflectie	de collega's	Reflecteren over de wederkerigheid van kennismaking					

	Organisatie van wenmomenten	9	Kalender	de collega's	Wenmomenten praktisch en organisatorisch zo goed mogelijk plannen. > Dit kan o.a. door een goede planning te hebben voor de wenmomenten.	Kalender	heeft een eigen idee over wat opvoeding is of hoort te zijn. Respectvol daarmee omgaan vraagt de nodige sensitiviteit van medewerkers. Een kwaliteitsvolle aanpak voor elk kind vormgeven kan alleen het resultaat zijn van een democratisch proces en vergt systematisch overleg met en inspraak van elk gezin. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 31)	
		10	Wennen op de tijdlijn	de collega's	Ouders mee laten beslissen over hoe het wennen gebeurt (hoe vaak, wie, wanneer en op welke manier,...). > Dit kan o.a. door de wenprocedure in beeld te brengen.	Wenprocedure (zie kwaliteitshandboek) Groot papier en balpen		
		11	Inbeelden	de collega's	Ouders tijdens de wenperiode actief bevragen. > Dit kan o.a. door je in te leven in de noden en bezorgdheden van startende ouders.			
		12	Reflectie	de collega's	Reflecteren over de organisatie van wenmomenten.			
	Wederkerige communicatie	Rijkdom van informatieverstrekking	13	Woordenwolk	de collega's	Gevarieerde informatie geven aan ouders. > Dit kan o.a. door te weten welke onderwerpen met ouders besproken worden.	Computer met internet 🔗 Link Woordenwolk https://www.tagcrowd.com	<p>Samen de opvoeding gestalte geven Kinderopvang respecteert de opvoeding van het gezin en zet die in onderling overleg voort. Dat houdt in dat medewerkers investeren in een voortdurende dialoog met gezinnen en daar zowel vaders als moeders bij betrekken. Zo krijgen ze inzicht in de sociale en culturele context waarin kinderen opgroeien en kunnen ze het perspectief van het gezin meenemen in hun pedagogisch handelen. Dat handelen van medewerkers kan niet losstaan van de ideeën die ouders daarover hebben. De kinderopvang pleegt overleg met ouders over opvoedingsideeën, -vragen en -wensen om zo de opvoeding van de kinderen samen met de ouders vorm te geven. Dat betekent niet noodzakelijk dat de kinderopvang uitvoert wat de ouders willen. De kinderopvang en de ouders treden in dialoog over elkaars visie op opvoeden en proberen die op elkaar af te stemmen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 13)</p> <p>Medewerkers en gezinnen leren elkaar kennen Opvangvoorzieningen ontwikkelen een wenbeleid opdat medewerkers kunnen kennismaken met en wennen aan ouders en hun kind(eren) en opdat ouders en hun kind kunnen wennen aan en kennismaken met de voorziening, de andere kinderen, de medewerkers en hun manier van werken. Zo'n wederzijds wenproces vindt plaats voor de eigenlijke opvang begint/ gedurende die wenperiode informeren medewerkers zich over de vragen, wensen en zorgen van ouders en verkennen ze hun opvoedingsgewoonten. Tegelijk leren ouders ook de gang van zaken in de kinderopvang kennen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 31)</p> <p>Inspraak van en systematisch overleg met gezinnen</p>
			14	Fascinatie delen	de kinderen en ouders	Met elke ouder in gesprek gaan over zijn kind. > Dit kan o.a. door met ouders gesprekken te voeren over wat hun kind fascineert.		
			15	Het leven zoals het is	de collega's	Ouders een waarheidsgetrouw beeld geven van de gang van zaken. > Dit kan o.a. door 'het leven zoals het is in het kinderdagverblijf' te visualiseren voor ouders.	Papier, prenten, foto's, lijm, schaar	
			16	Waarover praten we?	de ouders	Weten welke informatie ouders graag krijgen. > Dit kan o.a. door ouders te vragen welk info ze willen krijgen.	Papier en balpen Kleine stickers 🔗 Woordenwolk (opdracht 13)	
			17	Naar het ziekenhuis	de collega's	Informatie toegankelijk maken voor ouders. > Dit kan o.a. door te beseffen hoe belangrijk informatie is.		
			18	Reflectie	de collega's	Reflecteren over rijkdom van		

	Wederkerige communicatie afgestemd op individuele ouders				informatieverstrekking.			<p>Ook na het wenproces krijgen ouders nog regelmatig de gelegenheid om hun wensen, bevindingen, zorgen en vragen bekend te maken. Samen de verantwoordelijkheid voor de opvoeding delen is immers een continu proces van afstemming.</p> <p>Het werken aan wederkerigheid betekent gezinnen betrekken bij en inspraak geven in de werking. Bij het realiseren van een optimale afstemming van de aanpak op de behoeften van individuele kinderen worden gezinnen geïnformeerd over die aanpak en over hoe hun kind zich erbij voelt.</p> <p>Gezinnen zijn de eerste opvoeders van hun kind. Ze kunnen andere opvoedingsideeën en –wensen hebben dan medewerkers en ook tussen gezinnen onderling zijn grote verschillen mogelijk. Iedereen heeft een eigen idee over wat opvoeding is of hoort te zijn. Respectvol daarmee omgaan vraagt de nodige sensitiviteit van medewerkers.</p> <p>Een kwaliteitsvolle aanpak voor elk kind vormgeven kan alleen het resultaat zijn van een democratisch proces en vergt systematisch overleg met en inspraak van elk gezin.</p> <p>(< Pedagogisch Raamwerk, pg. 31)</p>
		19	Communicatiestijlen	de collega's	In gesprekken rekening houden met de sterktes en valkuilen van je communicatiestijl. > Dit kan o.a. door je eigen, natuurlijke communicatiestijl te kennen.	 bijlage Communicatiestijlen		
		20	Kernkwadrant	de collega's	Met alle ouders een vlotte communicatie hebben. > Dit kan o.a. door je kwaliteiten en valkuilen in je communicatie met ouders te kennen.	 bijlage Kernkwadrant		
		21	Verjaardagsrij	de collega's	Rekening houden met non-verbale communicatie. > Dit kan o.a. door aandacht te hebben voor de non-verbale communicatie van jezelf en van de ouders.			
		22	Aan het poortje	de collega's	Ouders stimuleren om in de leegroep binnen te komen. > Dit kan o.a. door de drempels te kennen die ouders kunnen tegenkomen om in de leefgroep te komen.			
		23	Reflectie	de collega's	Reflecteren over wederkerige communicatie afgestemd op individuele ouders.	 Foto's bijlage Communicatie met ouders		
	Toegankelijkheid van communicatie	24	Lijstjes maken	de collega's	Met alle ouders een band opbouwen. > Dit kan o.a. door je bewust te zijn van de band die je met elke ouder hebt.			
		25	Babysit	de collega's	Ouders op hun gemak stellen. > Dit kan o.a. door stil te staan bij je uitstraling.			
		26	Geheim verhaal	de collega's	Ouders je luisterbereidheid tonen. > Dit kan o.a. door het belang van luisterbereidheid naar ouders te kennen.			
		27	In de schoenen van de ouder	de collega's	De informatie in het kinderdagverblijf begrijpelijk maken voor elke ouder. > Dit kan o.a. door stil te staan bij welke informatie er allemaal aanwezig is het kinderdagverblijf.			
		28	Reflectie	De collega's	Reflecteren over			

					toegankelijkheid van communicatie.				
Inspraak	Transparantie van het pedagogisch handelen	29	Documenteer	de collega's	Dagelijkse gebeurtenissen documenteren en bespreken met ouders. > Dit kan o.a. door veel foto's te nemen.	Van iedere collega's foto's van zijn laatste uitstap, activiteit of reis		<p>Samen de opvoeding gestalte geven Kinderopvang respecteert de opvoeding van het gezin en zet die in onderling overleg voort. Dat houdt in dat medewerkers investeren in een voortdurende dialoog met gezinnen en daar zowel vaders als moeders bij betrekken. Zo krijgen ze inzicht in de sociale en culturele context waarin kinderen opgroeien en kunnen ze het perspectief van het gezin meenemen in hun pedagogisch handelen. Dat handelen van medewerkers kan niet losstaan van de ideeën die ouders daarover hebben. De kinderopvang pleegt overleg met ouders over opvoedingsideeën, -vragen en -wensen om zo de opvoeding van de kinderen samen met de ouders vorm te geven. Dat betekent niet noodzakelijk dat de kinderopvang uitvoert wat de ouders willen. De kinderopvang en de ouders treden in dialoog over elkaars visie op opvoeden en proberen die op elkaar af te stemmen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 13)</p> <p>Inspraak van en systematisch overleg met gezinnen Ook na het wenproces krijgen ouders nog regelmatig de gelegenheid om hun wensen, bevindingen, zorgen en vragen bekend te maken. Samen de verantwoordelijkheid voor de opvoeding delen is immers een continu proces van afstemming. Het werken aan wederkerigheid betekent gezinnen betrekken bij en inspraak geven in de werking. Bij het realiseren van een optimale afstemming van de aanpak op de behoeften van individuele kinderen worden gezinnen geïnformeerd over die aanpak en over hoe hun kind zich erbij voelt. Gezinnen zijn de eerste opvoeders van hun kind. Ze kunnen andere opvoedingsideeën en -wensen hebben dan medewerkers en ook tussen gezinnen onderling zijn grote verschillen mogelijk. Iedereen heeft een eigen idee over wat opvoeding is of hoort te zijn. Respectvol daarmee omgaan vraagt de nodige sensitiviteit van medewerkers. Een kwaliteitsvolle aanpak voor elk kind vormgeven kan alleen het resultaat zijn van een democratisch proces en vergt systematisch overleg met en inspraak van elk gezin. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 31)</p>	
		30	De realiteit	de collega's	Ouders een realistisch beeld geven van een dag in het kinderdagverblijf. > Dit kan o.a. door foto's te nemen van drukke en minder leuke momenten.	Materiaal om collage te maken			
		31	Rollenspel	de collega's	Je aanpak bespreken met ouders. > Dit kan o.a. door de aanpak van moeilijk gedrag te bespreken met collega's en ouders.				
		32	Ouderactiviteit	de ouders	Ouders betrekken bij activiteiten en het leven in de leefgroep. > Dit kan o.a. door activiteiten open te stellen voor ouders.				
		33	Reflectie	de collega's	Reflecteren over transparantie van het pedagogisch handelen.	 Foto's bijlage Pedagogisch documenteren	https://vbjk.be/nl/publicaties/documenteren-voor-jonge-kinderen		
		Proactieve, leergierige houding	34	Vragenrondje	de collega's	Ouders naar informatie vragen. > Dit kan o.a. door te weten welke info je nodig hebt van ouders.			
	35		Vraag van de week	de ouders	Ouders de kans geven om op een laagdrempelige manier hun mening te uiten. > Dit kan o.a. door ouders actief te bevragen.	Stembus, rode en groene kaartjes			
	36		Snelle bevraging	de collega's	Ouders je werking regelmatig laten evalueren. > Dit kan o.a. door verschillende evaluatiemethodieken te gebruiken.				
	37		Reflectie	de collega's	Reflecteren over proactieve, leergierige houding.				

	Respectvolle omgang met en impact van wensen en suggesties	38	Medailles	de collega's	Onuitgesproken bezorgdheden van ouders bespreekbaar maken. > Dit kan o.a. door steeds in gesprek te gaan met ouders als ze een vraag, een opmerking of kritiek hebben.	Papieren medailles, balpen			
		39	Inspring-theater	de collega's	Met ouders die een speciale wens hebben een compromis sluiten die voor beide partijen werkt. > Dit kan o.a. door moeilijke gesprekken te oefenen.				
		40	Overal anders	de collega's	Met ouders in gesprek gaan over jouw en hun opvoedingsstijl. > Dit kan o.a. door te weten dat opvoedingsstijlen verschillen.				
		41	Reflectie	de collega's	Reflecteren over respectvolle omgang met en impact van wensen en suggesties.	 Foto's bijlage Opvoedingsstijlen			
	Steun	Materiële steun	42	Groeps-gesprek	de collega's	Ouders met materiële nood helpen. > Dit kan o.a. door te onderzoeken welke ouders materiële steun kunnen gebruiken.			<p>Verbreden van de gezinsopvoeding Kinderopvang is een verbreding van de gezinsopvoeding. Het is een opvoedingsmilieu waar kinderen andere ervaringen opdoen dan thuis. Zo maken kinderen er kennis met de buitenwereld, leeftijdsgenoten, andere volwassenen, het leven in groep, soms met andere talen enzovoort. De kinderopvang is bovendien een plaats waar ouders medewerkers ontmoeten die hun kind goed kennen en met wie ze hun zorgen en vragen kunnen delen. Ouders leren er hun kind op een andere manier kennen. Kinderopvang is niet alleen een vorm van materiële steun voor gezinnen, maar kan ook informatie, emotionele en sociale steun bieden. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 13)</p> <p>Erkennen van en bijdragen tot verbondenheid Ouders komen in de kinderopvang in contact met medewerkers, maar ook met andere ouders van kinderen van dezelfde leeftijd. Die contacten zijn voor veel ouders een belangrijke bron van informatie en steun en kunnen uitmonden in relaties waarin onderlinge uitwisseling, verbondenheid en solidariteit ontstaan. Op die manier kan ook het netwerk van ouders verbreed worden en integreren ze in de buurt. Medewerkers dragen bij tot die verbondenheid. Ze houden rekening met de beleving van ouders die door de blik van anderen geconfronteerd worden met hun eigen aanpak en hun eigen kijk op opvoeden. Ouders kunnen zo'n blik van anderen verschillend ervaren. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 14)</p> <p>Inspraak van en systematisch overleg met gezinnen Ook na het wenproces krijgen ouders nog regelmatig de gelegenheid om hun wensen, bevindingen, zorgen en vragen bekend te maken.</p>
			43	Geven en nemen	de collega's	Ouders met materiële nood helpen. > Dit kan o.a. door ervoor te zorgen dat ouders elkaar kunnen helpen.	Ruimte en materiaal om geef- en neemhoek te maken		
			44	Ik ga naar het kdv en neem mee	de collega's	Financiële drempels weg werken. > Dit kan o.a. door na te denken over de materiële zaken die ouders zelf moeten meebrengen.			
			45	Opvangplan	de ouders	Het opvangplan met ouders bespreekbaar maken. > Dit kan o.a. door ouders te bevragen als ze afwijken van het oorspronkelijke opvangplan.			
			46	Reflectie	de collega's	Reflecteren over materiële steun.			

	Emotionele en sociale steun	47	Hoe gaat het echt?	de ouders	De gevoelens van ouders bespreekbaar maken. > Dit kan o.a. door aandacht te hebben voor hoe ouders zich voelen.			<p>Samen de verantwoordelijkheid voor de opvoeding delen is immers een continu proces van afstemming.</p> <p>Het werken aan wederkerigheid betekent gezinnen betrekken bij en inspraak geven in de werking. Bij het realiseren van een optimale afstemming van de aanpak op de behoeften van individuele kinderen worden gezinnen geïnformeerd over die aanpak en over hoe hun kind zich erbij voelt.</p> <p>Gezinnen zijn de eerste opvoeders van hun kind. Ze kunnen andere opvoedingsideeën en –wensen hebben dan medewerkers en ook tussen gezinnen onderling zijn grote verschillen mogelijk. Iedereen heeft een eigen idee over wat opvoeding is of hoort te zijn. Respectvol daarmee omgaan vraagt de nodige sensitiviteit van medewerkers.</p> <p>Een kwaliteitsvolle aanpak voor elk kind vormgeven kan alleen het resultaat zijn van een democratisch proces en vergt systematisch overleg met en inspraak van elk gezin.</p> <p>(< Pedagogisch Raamwerk, pg. 31)</p>
		48	Oudercafé	de ouders	Ouders met elkaar in contact brengen (tijdens georganiseerde activiteiten en informele ontmoetingen). > Dit kan o.a. activiteiten te organiseren waarop ouders met elkaar kunnen spreken.	Opnames van de kinderen	Hopon begeleidt oudercafés https://www.solidariteit.be/diensten/opvoedingsondersteuning/hopon/	
		49	Familiekaarten maken	de collega's	Open kunnen communiceren met alle ouders. > Dit kan door veel info te vragen aan de gezinnen.	Lege kaarten, balpen		
		50	Observer	de ouders	Ouders met elkaar in contact brengen (tijdens georganiseerde activiteiten en informele ontmoetingen). > Dit kan o.a. door informele gesprekken tussen ouders te stimuleren.			
		51	Reflectie	de collega's	Reflecteren over emotionele en sociale steun.			
	Ondersteuning door informatie	52	Infolijst	de collega's en ouders	Opvoedingsvragen van ouders beantwoorden. > Dit kan o.a. door opvoedingsvragen van ouders te verzamelen.			
		53	Naar school	de collega's	Opvoedingsvragen van ouders beantwoorden. > Dit kan o.a. door de inschrijfprocedure voor school te bespreken met de ouders en actief te bevragen of ze hierbij ondersteuning willen.		https://www.inschrijvenbrussel.be/nl	
		54	Ken je buurt	de collega's	De buurt beter leren kennen. > Dit kan o.a. door organisaties in de buurt die voor jonge gezinnen interessant zijn in beeld te brengen.	Kaart van de buurt		
		55	Oudercontact	de ouders	Met ouders in gesprek gaan over ontwikkeling en opvoeding van hun kind. > Dit kan o.a. door voldoende tijd te reserveren om alle info die je hebt over de kinderen te bespreken met	Ziko-Vo portretten of opnames van de kinderen of...		

Respect voor de maatschappelijk diversiteit	Aandacht voor maatschappelijke diversiteit in het pedagogische beleid	56	Reflectie	de collega's	de ouders. Reflecteren over ondersteuning door informatie.			
		57	Time to party	de collega's en ouders	'Andere' gewoontes in de leefgroep brengen. > Dit kan o.a. door ouders te vragen naar hun gewoonten (bv. welke feesten vieren ze).	Jaarkalender		<p>Zorgen voor inclusie en sociale cohesie Het opvoeden in de kinderopvang staat altijd in relatie tot de samenleving waar de kinderopvang deel van uitmaakt. Hier leggen kinderen een stevige basis om sociale relaties vorm te geven en te onderhouden. Het is een plek waar ze leren omgaan met de maatschappelijke diversiteit. Kinderen en ouders leren er open te staan voor anderen en hun manier van zijn en leven. Ze kunnen daardoor ervaren dat het een plek is waar ze erbij horen, ongeacht afkomst, beperking, levensstijl, gezinsvorm enzovoort. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 15)</p> <p>Bijdragen tot gelijke kansen Kinderopvang gaat uitsluiting van kansengroepen tegen en bevordert maatschappelijke participatie. Dat gebeurt enerzijds door alle kinderen maximale ontwikkelingskansen te bieden. Anderzijds verlaagt kinderopvang de druk op gezinnen door de zorg en opvoeding met gezinnen te delen. De opvang van de kinderen draagt er ook toe bij dat mannen en vrouwen gelijke kansen hebben op maatschappelijke participatie. Niet alle gezinnen hebben dezelfde mogelijkheden en behoeften waardoor er extra aandacht gaat naar gezinnen die het nodig hebben. Dat vereist dat die gezinnen daadwerkelijk aanwezig kunnen zijn in de opvang en dat die voor hen betekenis- en waardevol is. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 15)</p> <p>Respect voor diversiteit Kinderopvang is voor veel kinderen een belangrijke stap, een overgangruimte van het gezinsleven naar het gemeenschapsleven. In de kinderopvang ervaren kinderen, via de interacties en relaties die ze aangaan, hoe de samenleving naar hen kijkt en hoe er wordt omgegaan met verschillen. Die ervaringen hebben een impact op het zelfbeeld van kinderen. Kinderopvang is een plek die vooroordelen en discriminatie effectief aanpakt en kinderen in staat stelt positief om te gaan met kinderen en gezinnen die anders zijn. Medewerkers nemen de diversiteit van kinderen en hun gezinnen als uitgangspunt in de uitbouw van de kinderopvang? Ze stellen hun eigen normen en regels ter discussie opdat alle kinderen, gezinnen en medewerkers zich er welkom en veilig kunnen voelen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 19)</p> <p>Medewerkers stemmen hun aanpak af op elk kind afzonderlijk Medewerkers die elk kind als een unieke persoon benaderen, tonen een fundamenteel respect voor hem en zijn gezin. [...] (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 22)</p>
	Eigenheid van gezinnen bekrachtigen	58	Recup-materiaal	de ouders en kinderen	De leefwereld van de gezinnen weerspiegelen in de leefgroep. > Dit kan o.a. te ervoor te zorgen dat alle kinderen en ouders iets van zichzelf terug vinden in het kinderdagverblijf.			
		59	Verschil of gelijk?	de collega's	Diversiteit als iets positiefs zien. > Dit kan o.a. door eerder op zoek te gaan naar de gelijkenissen dan naar de verschillen.			
60	Talent in huis	de ouders	De sterktes en talenten van je ouders in de verf zetten. > Dit kan o.a. door talenten van ouders te gebruiken.	Lege talentenfiches				

	Respectvolle houding ten opzicht van alle ouders	61	De karaokebar	de collega's	De opvang toegankelijk maken voor alle ouders. > Dit kan o.a. door te ervaren hoe het voelt om een drempel te overwinnen.			<p>Medewerkers leren kinderen samenleven Kinderopvang zorgt niet allen voor een verbreding van het aantal relaties van een kind, maar ook voor verdieping. Het vraagt de nodige afstemming en rekening houden met elkaar. [...] (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 23)</p> <p>Inspraak van en systematisch overleg met gezinnen [...] Gezinnen zijn de eerste opvoeders van hun kind. Ze kunnen andere opvoedingsideeën en –wensen hebben dan medewerkers en ook tussen gezinnen onderling zijn grote verschillen mogelijk. Iedereen heeft een eigen idee over wat opvoeding is of hoort te zijn. Respectvol daarmee omgaan vraagt de nodige sensitiviteit van medewerkers. [...] (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 31)</p> <p>Erkennen en waarderen van diversiteit Medewerkers brengen de aanwezige diversiteit op een respectvolle manier onder de aandacht en ontkennen of negeren die diversiteit dus niet. Medewerkers erkennen en bekrachtigen de eigenheid van elk kind en zijn gezin en werken nauw samen met de ouders en de buurt (bijvoorbeeld deelnemen aan een wijkfeest, boodschappen doen in een buurtwinkel, de plaatselijke brandweer die langskomt, gebruik van buurtinfrastructuur en diensten, zoals bibliotheek en park). Respect voor de menselijke waardigheid en de grondrechten is daarbij op elk moment de leidraad. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 32)</p>
		62	Reflectie	de collega's	Reflecteren over respect voor maatschappelijke diversiteit.	 Foto's bijlage Diversiteit		